

Lisa 1. Tehniline kirjeldus

Tehniline kirjeldus Sotsiaalkindlustusameti hanke “**Trauma (sh psühholoogiline trauma sõja kontekstis) e-kursuse jätkutegevuste disain ja piloteerimine**“.

1. Taust ja lepingu ese

Ukraina sõda tõi kevadel piirivalvele, politseile, kohalikele omavalitsustele, Ohvriabile ning teistele organisatsioonidele täiendava laine juhtumeid, kus abi vajavad isikud olid hiljuti kogenud psühholoogilist traumat. Pikaleveninud ja stressirohkes situatsioonis joonistusid välja juba varem teada olnud vajadused täiendada ja ühtlustada Eesti vabariigis abi osutavate organisatsioonide ja võrgustike oskusi ja emotsionaalset valmisolekut läheneda abisaajatele viisil, mis võtab arvesse abivajajate võimalikku psühholoogilist traumat, ning hoiab ka abipakkujate vaimset tervist.

Esmast tuge pakkuvate abistajate ülesandeks on tagada abivajajate baasvajadused, anda praktilist abi ja informatsiooni ning pakkuda emotsionaalset tuge. Kui abi ja tugi jõuab abivajajateni õigeaegselt ja traumast tulenevaid vajadusi arvesse võtvalt, aitab see ennetada ja leevendada hilisemaid psühholoogilisi probleeme ning vähendada traumajärgse stressihäire kujunemise võimalust.

Eelnevast tulenevalt on oluline suurendada abistajate ja organisatsioonide valmisolekut pakkuda abivajajatele asjakohast ja mõjusat psühhosotsiaalset tuge. Traumat arvestava praktika levikuks luuakse (õppe)materjalid, mille eesmärk on aidata abistavatel organisatsioonidel oma sisemisi protsesse, teenuseid ja suhtluskultuuri traumateadliku lähenemise põhimõtetele toetudes parendada ning oleksid täienduseks teemat käsitlevale ja iseseisvalt läbitavale e-kursusele.

Loodavad materjalid peavad vastama järgmistele kriteeriumitele:

- Sobituma valmiva traumateadlikkuse teemalise e-kursuse terminoloogia ja teoreetilise raamistikuga, milles tuginetakse CDC ja SAMSHA traumateadliku lähenemise eeldustele ja põhimõtetele;
- Pakkuma võimalikku sisu ja ülesehitust traumateadlikkuse teemalisteks (jätku)tegevus(t)eks abi osutavates organisatsioonides (lisaks töötajate esmasele koolitamisele valmiva e-kursuse kaudu);
- Olema esitatud formaadis, mis võimaldab materjalid lisada nii e-kursusele kui kodulehele (nt PDF);
- Olema testitud vähemalt kolmes, maksimaalselt viies, organisatsioonis/osakonnas (sh Sotsiaalkindlustusameti ohvriabis) ning saadud kogemuste ja tagasiside põhjal vajadusel muudetud või täiendatud.

2. Oodatav tulemus

Hankelepingu täitmise tulemusena on valminud traumat arvestava organisatsioonikultuuri arendamise juhendmaterjal, millega iga organisatsioon saab lähtuvalt traumateadlikkuse raamistikust (eeldused, põhimõtted ja implementeerimisvaldkonnad) oma protsesse ja suhtluskultuuri parendada. Juhendi üheks osaks on ka töötajatega elluviidavate

töötubade/arendusseminaride protsessijuhis, mis võimaldaks seda igas organisatsioonis vajadusel ilma välise abita läbi viia.

Perioodil aprillist oktoobrini on läbi viidud kuni 5 test-töötuba Sotsiaalkindlustusameti Ohvriabis ja/või mõnes teises osakonnas ja/või sihtgruppi kuuluvas partnerorganisatsioonis, mille põhjal kogutakse tagasisidet valminud materjalide kohta ja kirjutatakse kogemuslood, mis ka teisi organisatsioone inspireeriksid. Töötoad võivad toimuda virtuaalselt või füüsilises ruumis, osalejate arv lepitakse Tellijaga kokku huviliste arvu ja töötubade ülesehitust/metoodikat arvestades.

3. Sihtrühm

Esmane sihtgrupp hõlmab kõiki Ukraina sõjapõgenikega otseses kokkupuutes olevad ja neile baasteenuseid osutavad töötajad ja organisatsioone (PPA, PSK ja hingehoiu vabatahtlikud, EMO, kiirabi, majutusasutuste koordinaatorid, KOV sotsiaaltöötajad, Punane Rist, Naiskodukaitses).

Teisese sihtgrupina on võimalus valmivaid õppematerjale kasutada kõigil organisatsioonidel ja inimestel, kes oma töös psühholoogilise traumaga kokku puutuvad (nt sotsiaal-, noorsootõõ- ja lastekaitsetöötajad, tervishoiutöötajad, psühholoogid, terapeutid, vabatahtlikud) või tulevikus sel erialal töötada plaanivad üliõpilased, rakenduskõrgkoolide ja kutsekoolide õppurid.

5. Hangitavad teenused

Lepinguga hangitakse teenuseid, mis toetavad traumateadlikkuse e-kursuse lisana organisatsioonides traumateadlike praktikate juurutamist, sh

5.1 Juhendmaterjali koostamine

Traumat arvestava organisatsioonikultuuri juhend sisaldab osasid või kõiki järgmisi osi:

- traumateadliku lähenemise juurutamise peamised etapid ja domeenid/valdkonnad
- traumateadlikkuse teemaline sisekommunikatsioon;
- meeskonnaseminari kava ja etapiline kirjeldus, mille käigus kõrvutada traumateadliku lähenemise põhimõtteid organisatsiooni tänase praktikaga, kaardistada ja prioritseerida arengukohad ning leppida kokku edasine tegevuskava;
- muud peatükid autori ettepanekul.

Juhendmaterjali maht ei ole piiritletud, ent võiks jääda orienteeruvalt 10-20 lehekülje (A4) piiresse. Materjal peab olema koostatud [riigisektori disainijuhise](#) põhjal eelistatult PDF-formaadis.

5.2 Virtuaalsete või füüsilises ruumis toimuvate traumateadlikkuse töötubade läbiviimine (kuni 5 töötuba perioodil aprillist oktoobrini 2023)

Nii e-kursuse, käesoleva hanke raame koostatud juhendi kui selles oleva meeskonnaseminari kava testimiseks ja parendamiseks viiakse läbi kuni 5 töötuba, mis võivad olla läbi viidud nii juhendi valmimise käigus kui järel.

Töötoad võivad olla läbi viidud nii virtuaalselt kui füüsilises ruumis, nende aeg, koht ja osalejate arv lepitakse kokku Tellija, Pakkuja ja testimises osaleva organisatsiooni esindaja vahel.

Ühe kohtumise orienteeruv maht on 4-6 akad h. Vajadusel ja Pakkuja poolse ettepaneku alusel on võimalik mahtu vajadusel muuta.

Töötubade järel kogutakse tagasisidet nii osalejalt kui läbiviijalt, mille põhjal on võimalik kõiki loodavaid materjale (sh e-kursust kui juhendmaterjali) muuta ja vajadusel täiendavaid materjale luua.